

2. Возгрин И.А. Понятие и содержание криминалистической методики расследования преступлений / И.А. Возгрин // Курс криминалистики: в 3 т. Криминалистическая методика: методика расследования преступлений против личности, общественной безопасности и общественного порядка / под ред. О.Н. Коршуновой и А.А. Степанова. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2004. – С. 11–52.
3. Журавель В.А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції: [монографія] / В.А. Журавель. – Х.: Видавнича агенція «Апостиль», 2012. – 304 с.
4. Криміналістика : підручник / за ред. П.Д. Біленчука. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Атіка, 2001. – 544 с.
5. Криміналістика : підруч. для студ. юрид. спец. вищих закладів освіти / за ред. В.Ю. Шепітька. – К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2001. – 684 с.
6. Криминалистика : учеб. для вузов / [И.Ф. Герасимов, Я.Л. Драпкин, Е.П. Ищенко и др.] ; под ред. И.Ф. Герасимова, Л.Я. Драпкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Высш. шк., 2000. – 672 с.
7. Криминалистика : учебник / под ред. А. Г. Филиппова. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Спарк, 2000. – 687 с.
8. Яблоков Н.П. Криминалистика: природа и система / Н.П. Яблоков. – М.: Юрист, 2005. – 174 с.
9. Слободян Я.І. Криміналістична методика на сучасному етапі та її роль у розслідуванні злочинів, учинених організованими злочинними угрупованнями / Я.І. Слободян // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2012. – № 2. – С. 64–70.
10. Чаплинский К.О. Тактика проведения окремих слідчих дій: [моногр.] / Чаплинский К.О. – Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 306 с.
11. Шепітько В.Ю. Криминалистика : [учеб.] / В. Ю. Шепітько. – Х. : Одиссей, 2003. – 352 с.

УДК 343.2

ГРИЗА О.В.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТАЄМНИЦІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглянуто сучасний стан та перспективи збереження таємниці досудового розслідування. Досліджено думку слідчих щодо збереження таємниці досудового розслідування. Запропоновано критерії віднесення відомостей до таємниці досудового розслідування шляхом внесення змін до ст. 222 Кримінального процесуального кодексу України.

Ключові слова: таємниця, досудове розслідування, способи і заходи збереження.

В статье рассмотрены современное состояние и перспективы сохранения тайны досудебного расследования. Исследованы мнения следователей о сохранении тайны досудебного расследования. Предложены критерии отнесения сведений к тайне досудебного расследования путем внесения изменений в ст. 222 Уголовного процессуального кодекса Украины.

Ключевые слова: тайна, досудебное расследование, способы и меры сохранения.

In the article the current state and prospects of the secrecy of pre-trial investigation. According to investigators studied on secrecy of pre-trial investigation. Criteria of information for his preliminary investigation by amending art. 222 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: mystery, pre-trial investigation, methods and conservation measures.

Вступ. Збереження таємниці досудового розслідування є не тільки вимогою закону стосовно офіційно закріплених та виокремлених видів таємниці, а й об'єктивною необхідністю під час проведення слідчих (розшукових) та процесуальних дій досудового розслідування та на різних етапах провадження. У зв'язку з великим навантаженням у роботі слідчий не приділяє уваги поглибленому вивченню поло-

жень кримінального процесуального законодавства, окрім тих, які найчастіше ним використовуються. І, як не дивно, можна стверджувати, що до таких положень належить ст. 222 КПК України.

Питання збереження таємниці досудового розслідування впродовж років тією чи іншою мірою були предметом дослідження у працях вітчизняних та зарубіжних правників. До них належать К.Н. Апраксін, М.Ю. Барщевський, Т.В. Варфоломєєва, Є.В. Васьковський, В.Г. Гончаренко, Д.П. Ватман, І.В. Гессен, Г.О. Гінзбург, Ю.М. Грошевий, В.В. Медведчук, О.Р. Михайленко, М.М. Михєєнко, В.В. Молдован, С.М. Логінова, В.С. Натрускін, Н.М. Обрізан, І.Л. Петрухін, М.А. Погорєцький, П.М. Рабінович, С.Л. Савицька, В.І. Сліпченко, О.Д. Святоцький, Ю.І. Стецовський, Л.Д. Удалова, І.Я. Фойницький, П.В. Хотєнець, А.Л. Ципкін, О.Г. Яновська тощо.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення проблемних питань збереження таємниці досудового розслідування.

Результати дослідження. Перш за все, хочемо наголосити на тому, що у 2000-х рр. слідчі більше замислювались над питанням необхідності збереження таємниці досудового слідства. Підтвердженням цього є анкетування, проведене В.Г. Лісогором у своєму дослідженні, яке засвідчило, що у 2003 р. слідчі, які вживали заходів щодо збереження таємниці досудового слідства, становили 99,2% опитаних. 66,1% респондентів назвали найбільш дієвим та часто застосовуваним заходом попередження про недопустимість розголошення даних, 58,9% – повідомлення іншим особам тієї інформації, яка необхідна для виконання слідчих дій, 60,5% – обмеження кола осіб, які можуть отримати інформацію про результати розслідування, 45,2% – збереження у таємниці підготовки слідчих дій, 2,4% – інші заходи [1, с. 189–196].

Нині ситуація дещо інша. Більшість працівників органу досудового розслідування, хоч і знають про наявність у кримінальному та кримінальному процесуальному законодавстві норм щодо заборони розголошення таємниці досудового розслідування, все одно рідко використовують надані законодавцем правові можливості. Серед опитаних слідчих 30% зазначили систематичне невиконання заходів щодо попередження протокольних учасників кримінального провадження про заборону розголошення даних досудового розслідування. 70% слідчих наголосили на поодиноких випадках роз'яснення необхідності додержання таємниці досудового розслідування, визнавши, що ці випадки стосуються усного роз'яснення обов'язку нерозголошення даних досудового розслідування, що аж ніяк не пов'язано із письмовим попередженням про кримінальну відповідальність за ст. 387 Кримінального кодексу України [3].

За такої статистики можна цілком сміливо стверджувати про те, що робота слідчих стосовно забезпечення збереження таємниці досудового розслідування взагалі не ведеться і потребує удосконалення, а засоби і заходи її реалізації – оптимізації.

Перш за все, на наш погляд, варто удосконалити законодавчу базу, яка регламентує право слідчого вимагати нерозголошення даних досудового розслідування під страхом настання кримінальної відповідальності. Однак КПК України чітко не визначає критеріїв, які дають слідчому право вважати одні дані досудового розслідування професійною таємницею, а з іншими давати можливість учасникам кримінального провадження знайомитись у випадку подання відповідного клопотання в порядку ст. 221 КПК України [4].

Пропонуємо одним із критеріїв віднесення відомостей до таємниці досудового розслідування вважати здатність інформації після її розголошення ганьбити людину, принижуючи її честь та гідність. З огляду на закріплення в Конституції України права на повагу до честі і гідності кожної людини та громадянина на території нашої держави, у слідчого, як представника органу державної влади, автоматично виникає обов'язок додержання приписів Конституції у кримінальному провадженні. Так, наприклад, якщо аналізувати склад злочину, передбачений ст. 152 КК України «Згвалтування», логічно видається, на наш погляд, думка про заборону розголошення випадку наруги над особою, яка може зазнати негативного психічного впливу від сторонніх осіб: це однозначно зашкодить стосункам із друзями, романтичним стосункам із протилежною статтю тощо. Невипадково судові справи про згвалтування розглядаються здебільшого у закритому режимі. Виникає цілком природне науково-пізнавальне питання: чому український законодавець так непослідовно захищає право особи на втручання в особисте життя? Адже, з одного боку, на судовій стадії вказане питання врегульовано, а під час досудового розслідування відсутня будь-яка заборона стосовно можливості оприлюднення інформації про вчинений злочин.

Крім цього, важливим, із точки зору аналізу слідчої ситуації, є стан очевидності вчиненого кримінального правопорушення. За умов очевидності, важливим є якісне збирання доказової інформації, ретельне та уважне, без будь-якого прояву недбалості у ставленні до роботи. В умовах неочевидності й годі доводити важливість збереження у таємниці не тільки відомостей про сам факт вчинення кримінального правопорушення, а й форми і методи оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування та під час проведення невідкладних процесуальних дій.

Наступним критерієм належності даних до таємниці досудового розслідування є наявність об'єктивних підстав вважати, що розголошення відомостей може зашкодити повноті та неупередженості розслідування. Вказані принципи кримінального провадження починають реалізовуватись, перш за все, під час складання плану спільних слідчих (розшукових) заходів. У подальшому виконан-

ня всіх передбачених планом заходів якраз і націлено на забезпечення повноти досудового розслідування, а послідовність їх проведення у чітко передбаченій кримінальній процесуальній формі сприяє неупередженості досудового розслідування.

Безумовно, на думку автора, правильним буде виокремлення як критерію віднесення інформації до таємниці досудового розслідування відомостей про застосування заходів безпеки. Ця процедура рідко застосовується на практиці, однак вона передбачена чинним кримінальним процесуальним законодавством і поодинокі випадки звернення учасників кримінального провадження до органу досудового розслідування з метою забезпечення захисту мають місце у кримінальному провадженні. Важливість окремих заходів підкреслюється тим, що вказане питання врегульовано окремим нормативно-правовим актом – Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні України».

Логічним та законодавчо обґрунтованим є віднесення охоронюваних таємниць до критеріїв таємниці досудового розслідування.

Узагальнюючи сформовані нами вище критерії віднесення інформації слідчим до таємниці досудового розслідування, варто наголосити на необхідності внесення доповнень до ст. 222 КПК України. Пропонуємо ч. 2 ст. 222 викласти у новій редакції: «У необхідних випадках слідчий, прокурор виносить мотивовану постанову та попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування у зв'язку з участю в ньому, про їхній обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом».

Також пропонуємо закріпити у КПК України критерії віднесення відомостей до таємниці досудового розслідування, доповнивши ст. 222 частиною 3, текст якої викласти у наступній редакції: «Критеріями для віднесення відомостей до таємниці досудового розслідування є:

- 1) очевидність або неочевидність вчинення кримінального правопорушення;
- 2) наявність процесуального права особи в доступі до таких відомостей;
- 3) здатність інформації (даних) досудового розслідування після їх розголошення ганьбити людину, принижувати її честь і гідність;
- 4) здатність відомостей після їх розголошення зашкодити повноті та неупередженості досудового розслідування;
- 5) всі дані про застосування заходів безпеки;
- 6) належність інформації до іншого виду охоронюваної законом таємниці».

З метою попередження розголошення відомостей досудового провадження важливе значення має поняття і структура механізму нерозголошення. Так, науковець І.В. Кутазова вважає, що механізм недопустимості розголошення даних кримінального судочинства – це законодавчо санкціонований порядок організації фактично і юридично значимих дій уповноважених суб'єктів обирати й застосувати правові засоби механізму кримінального процесуального забезпечення недопустимості розголошення даних кримінального судочинства з метою захисту інтересів особистості, суспільства і держави, що зумовлюють успішне розслідування у досудовому і судовому провадженні [2, с. 8].

Важливість структури механізму нерозголошення відомостей досудового розслідування розкривається через окремі елементи. Слушною є думка І.В. Кутазової, що структуру механізму кримінального процесуального забезпечення недопустимості розголошення даних кримінального судочинства становлять такі елементи:

- 1) кримінальні процесуальні норми, які регулюють відкритість і закритість кримінального судочинства з метою забезпечення недопустимості розголошення даних у кримінальному провадженні;
- 2) правовідносини, що забезпечують реалізацію процесуальних норм у сфері захисту конфіденційної інформації;
- 3) правосвідомість, що міститься у внутрішній потребі в законслухняній поведінці у сфері забезпечення недопустимості розголошення даних у кримінальному провадженні;
- 4) рішення, що визначають зміст документів, які забезпечують нерозголошення даних у кримінальному провадженні. [2, с. 9, 13–15].

Варто також, на нашу думку, звернути увагу на процес підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації слідчих, прокурорів. Під час буденних трудових днів, у зв'язку із великим навантаженням в роботі, не вистачає часу приділяти увагу поглибленому вивченню положень кримінального процесуального законодавства, окрім тих, які найбільш часто використовуються у слідчій та прокурорській діяльності. І, як не дивно, можна стверджувати, що до таких положень належить і ст. 222 КПК України. Адже рідкість її застосування переводить її у розряд тих, що не перебувають щоденно у полі зору слідчого, прокурора.

З огляду на це, на курсах підвищення кваліфікації та перепідготовки в обов'язковому порядку потрібно передбачати практичні заняття, спрямовані на удосконалення навичок слідчого, прокурора оперативного та процесуально грамотного встановлювати наявність критеріїв належності даних до таємниці досудового розслідування та необхідності вчинення таких дій. Важливо, щоб слідчий, прокурор

по закінченню курсів перепідготовки чи підвищення кваліфікації мав практичні навички у винесенні постанов про відмову в ознайомленні з матеріалами досудового розслідування або ж частковому задоволенні клопотання сторони кримінального провадження в аспекті встановлення даних, віднесених до охоронюваних законом таємниць, наявності критеріїв для відмови у доступі до матеріалів досудового розслідування.

Удосконаленню слідчої та прокурорської діяльності підлягають також і тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій. Систематичне проведення того самого допиту свідка створює у думках та діях слідчого, прокурора елементи автоматизму, що не завжди може сприяти повноті здійснення досудового розслідування. Так само як кожне кримінальне правопорушення індивідуальне за своєю сутністю, процес його розслідування має свої тонкощі та особливості. Не можна шаблонно допитувати людей по різних провадженнях. Перш за все, всі люди різні, інформація, якою володіють свідки, також відмінна, у зв'язку з чим і характер та необхідність тих самих уточнюючих запитань мають визначатись індивідуально, з урахуванням особистості допитуваного, характеру кримінального правопорушення, предмету досудового розслідування тощо.

Не менш важливу роль відіграє й організація праці, облаштування робочого місця слідчого, прокурора, що прямо впливає на можливість збереження таємниці досудового розслідування. Розміщення удвох, втрьох, а подекуди і вчотирьох слідчих у службовому кабінеті може сприяти ситуації, коли слідчий буде допитувати осіб в одному приміщенні, а інші матимуть можливість слухати інформацію, дані про інші кримінальні провадження.

Звісно, можна розподілити між слідчими час проведення допитів таким чином, щоб одночасно в кабінеті не перебувало 5–8 осіб. Але, якщо у провадженні одного слідчого 120–300 кримінальних проваджень, важкувато спланувати дати та час проведення допитів, не кажучи вже про їх безпосереднє проведення. А якщо врахувати ще і випадки, коли допит проводиться з перервами у 3–4 години, це взагалі нереально.

Один зі способів вирішення проблем автор вбачає у зниженні кількості кримінальних проваджень, які може розслідувати один слідчий. Достатньо на технічному рівні створити фільтр в Єдиному реєстрі досудових розслідувань з обмеженням начальника органу досудового розслідування у розподілі кримінальних проваджень на конкретного слідчого понад, наприклад, 30 проваджень. З одного боку, нині про це важко вести мову, тому що система Національної поліції, в т. ч. і слідчі підрозділи, перебуває у стані реформування (переатестація кадрів, проходження курсів підвищення кваліфікації тощо), а отже, кадрового потенціалу для розподілу наявних у провадженні певного слідчого підрозділу кримінальних проваджень не вистачає. Як варіант, для його поповнення можна використати курси перепідготовки працівників Національної поліції. Однак у цьому разі постає інша проблема – професійність «нових» слідчих, якість та кваліфікованість їх праці. Адже добір слідчих необхідно робити не для того, щоб було на кого розписати кримінальне провадження, а для того щоб за умов більшої кількості часу можна було використати всі наявні у КПК України можливості з метою встановлення істини, збору й оцінки доказів та притягнення винних до відповідальності через процедуру проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Ще одним способом вирішення вказаної проблеми є обмеження доступу осіб, у т. ч. із числа співробітників Національної поліції, до матеріалів кримінальних проваджень. Можна згадати механізм здійснення досудового розслідування за КПК України 1960 р., коли до матеріалів кримінального провадження до моменту виконання вимог ст. 225 мали право знайомитись лише слідчий та начальник слідчого відділу. Нині ж зі зростанням ролі прокурора та слідчого-судді у кримінальному судочинстві момент «оприлюднення» матеріалів кримінального провадження перенесено на ранішу стадію – повідомлення про підозру. За такої умови на стадії збирання доказів збільшується коло осіб, які мають доступ до матеріалів кримінального провадження. Це, за законами математики, обернено пропорційно впливає на ступінь збереження таємниці досудового розслідування.

Крім прокурора, процесуального керівника прокуратури, до процесу розслідування кримінального правопорушення залучаються також і працівники оперативного підрозділу, технічних служб, експерти та, й навіть, представники громадськості. Слідчий за таких умов має не тільки вжити заходів до збереження таємниці досудового розслідування, а й визначити роль та участь кожного з учасників у розслідуванні та межі їх ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, з огляду на принципи доцільності, ефективності, оперативності, кримінально-правової характеристики правопорушення тощо.

Також під час залучення осіб до процесу досудового розслідування кримінального провадження слідчий має враховувати той факт, що особа, будь-то працівник правоохоронного органу чи громадський активіст, може мати власний інтерес, що аж ніяк не сприятиме реалізації завдань кримінального судочинства, передбачених у ст. 2 КПК України.

У цьому аспекті слушною, на наш погляд, є пропозиція В.І. Гузя розробити інформацію на окремі елементи. За таких умов повною інформацією володіє суворо окреслене коло осіб, що формує в учасників досудового розслідування відчуття інформаційного вакууму, відсутність цілісного уявлення про стан розкриття та розслідування злочину. Головне – створити систему запобіжних заходів забезпечення безпеки, які передбачають охорону інформації [5].

У процесі опитування працівників практичних підрозділів вони зазначили: якби на загальних зборах особового складу їм постійно повторювали вимоги чинного законодавства щодо додержання таємниці досудового розслідування, наголошували на негативних випадках розголошення інформації, наводили приклади порушення закону та притягнення осіб за це до відповідальності, ефективність роботи із забезпечення збереження таємниці досудового розслідування значно підвищилась би.

Крім цього, 85% опитаних слідчих твердили про необхідність та бажання відвідати курси навчання заходів зі збереження таємниці досудового розслідування.

Під час спілкування зі слідчими встановлено, що одні додержуються думки про необхідність збереження від розголошення процес підготовки до проведення слідчих (розшукових) дій, наприклад обшуку чи виїмки, інші, міркуючи дещо глибше, наголошують на «тотальній конспірації», тобто необхідності вжиття заходів до збереження таємниці досудового розслідування в частині й одержаних результатів проведених слідчих (розшукових) дій.

Анкетування слідчих дозволило автору встановити найбільш важливі та ключові слідчі (розшукові) дії, з точки зору залежності їх ефективного проведення від можливого розголошення інформації про час та дату її проведення. Це затримання особи (26%), обшук або виїмка (25%), одночасний допит кількох осіб (18%), пред'явлення для впізнання (15%), освідування (11%), слідчий експеримент (5%).

У такому разі ефективність проведення вказаних слідчих (розшукових) дій безпосередньо залежить від стану поінформованості учасників кримінального провадження та й взагалі сторонніх зацікавлених осіб. Вважаємо, що причиною цього є використання елементів раптовості проведення слідчої (розшукової) дії, оперативної появи в певному місці, у визначений час, одночасне проведення тих самих обшуків тощо.

За таких умов варто враховувати не тільки вимоги чинного законодавства щодо збереження таємниці досудового розслідування, а й передбачати вжиття заходів організаційного, управлінського характеру, враховувати особливості проведення певних слідчих (розшукових) дій, виявляти причини, які можуть вплинути на ефективність та й взагалі на одержаний результат досудового розслідування (спотворення, знищення доказів, залякування свідків та очевидців, втрата слідів, приховування знаряддя вчинення злочину тощо).

Висновки. Автор пропонує в частині удосконалення нормотворчої діяльності щодо врегулювання на законодавчому рівні питання збереження таємниці досудового розслідування звести до наступного:

1) доповнити протокол допиту свідка, потерпілого ознайомленням учасника кримінального провадження з кримінальною відповідальністю за розголошення даних досудового розслідування;

2) ч. 2 ст. 222 КПК України викласти у новій редакції: «У необхідних випадках слідчий, прокурор виносить мотивовану постанову та попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з участю в ньому, про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом»;

3) доповнити ст. 222 КПК України частиною 3, текст якої викласти у наступній редакції: «Критеріями для віднесення відомостей до таємниці досудового розслідування є: 1) очевидність або неочевидність вчинення кримінального правопорушення; 2) наявність процесуального права особи у доступі до таких відомостей; 3) здатність інформації (даних) досудового розслідування після їх розголошення ганьбити людину, принижувати її честь і гідність; 4) здатність відомостей після їх розголошення зашкодити повноті та неупередженості досудового розслідування; 5) всі дані про застосування заходів безпеки; 6) належність інформації до іншого виду охоронюваної законом таємниці».

Удосконаленню слідчої та прокурорської діяльності в частині забезпечення збереження таємниці досудового розслідування підлягають також і тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій. Систематичність дій породжує явище автоматизму, що не завжди може сприяти повноті здійснення досудового розслідування. Кримінальне правопорушення, за своєю суттю, індивідуальне, тому і процес його розслідування має бути позбавлений елементів шаблонності.

Збереження таємниці досудового розслідування вимагає від слідчого, прокурора виваженості роботи стосовно визначення кола осіб, залучених до процесу досудового розслідування, з уникненням випадків необгрунтованого залучення співробітників Національної поліції або ж задоволення їх інтересу станом розслідування кримінального провадження. Слідчий має враховувати той факт, що особа, будь-то працівник правоохоронного органу чи громадський активіст, може мати власний інтерес, що аж ніяк не сприятиме реалізації завдань кримінального судочинства, передбачених у ст. 2 КПК України.

Список використаних джерел:

1. Лісогор В.Г. Криміналістичне забезпечення збереження таємниці досудового слідства : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / В.Г. Лісогор ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2003. – 196 с.

2. Кутазова И.В. Механизм уголовно-процессуального обеспечения недопустимости разглашения данных уголовного судопроизводства /: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика; оперативно-розыскная деятельность» / И.В. Кутазова. – Тюмень, 2011. – 24 с.
3. Кримінальний кодекс України : Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10, № 11–12, № 13. – Ст. 88.
5. Гузь В.І. Організація та тактика діяльності підрозділів внутрішньої безпеки по протидії розвідницьким заходам злочинних формувань // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: Зб. наук. праць. – Х., 1997. – Вип. 3–4. – С. 144–148.

УДК 343.2

Д'ЯКОВСЬКИЙ Г.Л.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ТА ВИКРАДЕННЯ ЛЮДИНИ, ВЧИНЕНОГО ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРУПОЮ ОСІБ

Наукова стаття присвячена висвітленню деяких аспектів розслідування незаконного позбавлення волі та викрадення людини, вчиненого організованою групою осіб. Розглядаються особливості взаємодії слідчих та оперативних підрозділів з метою більш швидкого розслідування кримінального правопорушення.

Ключові слова: незаконне позбавлення волі, викрадення людини, взаємодія, слідчі (розшукові) дії, тактика.

Научная статья посвящена освещению некоторых аспектов расследования незаконного лишения свободы и похищения человека, совершенного группой лиц. Рассматриваются особенности взаимодействия следственных и оперативных подразделений для более быстрого и эффективного расследования преступления.

Ключевые слова: незаконное лишение свободы, похищение человека, взаимодействие, следственные (розыскные) действия, тактика.

The scientific article is devoted of some aspects of unlawful imprisonment and kidnapping committed by group of persons. The features of the interaction of the investigative and operational units for faster and effective investigation of the crime are devoted too.

Key words: unlawful imprisonment, kidnapping, interaction, investigation (investigative) actions, organization, tactic.

Вступ. Розслідування незаконного позбавлення волі та викрадення людини, вчиненого організованою групою осіб, зазвичай характеризується складністю в отриманні доказової інформації з різних джерел. Адже, по-перше, злочинці залишають небагато матеріальної доказової інформації на місці події, по-друге, свідків та очевидців вчинення досліджуваної категорії кримінальних правопорушень буває досить мало. Тому на початковому етапі розслідування важливим моментом є взаємодія слідчих та оперативних підрозділів. Адже злагоджена взаємодія усіх працівників Національної поліції України, а також вміння слідчого організувати та провести відповідні слідчі (розшукові) дії дає змогу по крихах зібрати всю можливу інформацію. Тому особливості взаємодії слідчих та оперативних підрозділів під час розслідування незаконного позбавлення волі та викрадення людини, вчиненого організованою групою, вимагають ґрунтовного висвітлення.

Дослідженням взаємодії слідчих та оперативних підрозділів займалися відомі вчені, як-от: Л.І. Аркуша, В.П. Бахін, Р.С. Белкін, В.Д. Берназ, А.Ф. Волобуєв, В.А. Журавель, А.В. Іщенко,

© Д'ЯКОВСЬКИЙ Г.Л. – здобувач кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)